

POROČILO O SISTEMATIČNIH PREGLEDIH USTNE VOTLINE

ZA ŠOLSKO LETO 2017/2018, REGIJA NOVO MESTO

Pripravili:

Danijela Čutura Sluga, Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Novo mesto

Anja Andrejaš, Zdravstveni dom Novo mesto

Januar, 2019

1. UVOD

Zdravstveno stanje zob in ustne votline, ki je odvisno od različnih bioloških in socialnih dejavnikov, sistematično ocenjujejo zdravstveni izvajalci mladinskega zobozdravstva. Na omenjenih pregledih in s pomočjo pridobljenih podatkov lahko objektivno ocenimo zdravstveno stanje zob in ustne votline otrok. Pridobljeni podatki so nam v pomoč pri nadaljnem načrtovanju preventive ter ukrepov, ki so potrebni pri slabem zdravstvenem stanju zob in ustne votline.

NIJZ OE Novo mesto in Zdravstveni dom Novo mesto smo pripravili poročilo o zdravstvenem stanju zob in ustne votline učencev 1. in 7. razreda (starost 6 in 12 let) za šolsko leto 2017/2018 v zdravstveni regiji Novo mesto, ki vključuje upravne enote Novo mesto, Črnomelj, Trebnje, Metlika in Krško. Podatke o stanju smo pridobili od zdravstvenih izvajalcev mladinskega zobozdravstva, ki opravljajo sistematične preglede otrok in mladine.

Podatke o obolevnosti zob in o ustni higieni smo za šolsko leto 2017/2018 pridobili od izvajalcev, ki so skupaj pregledali 2.263 otrok, od tega 1.218 6 letnikov in 1.045 12 letnikov. Vsi zobozdravstveni izvajalci so prejeli v dopolnitev statistični obrazec, ki se nahaja na koncu, kot priloga tega poročila. Zaradi objektivnih razlogov v letošnjem letu nismo prejeli statističnih podatkov od treh zobozdravstvenih izvajalcev, ki skupaj pokrivajo štiri osnovne šole v naši regiji (OŠ Bršljin, OŠ Mirna Peč, OŠ Šentrupert in OŠ Mirna).

Pri zbiranju in vnosu podatkov v zbirnik smo opazili nekatere ponavljajoče se napake, kot so tipkarske napake pri vnosu podatkov (pri prepisovanju v obrazec), vnos izračunanih kazalnikov (potreben je vnos absolutnih števil), pomanjkljivo izpolnjen obrazec in podobno ... Večji delež vseh prejetih poročil (cca. 60 %) za šolsko leto 2017/2018 smo prejeli z zamudo (oz. po drugem opomniku).

Na NIJZ OE Novo mesto smo po pregledu vseh pridobljenih podatkov le-te združili v zbirnik ter pripravili grafične prikaze z interpretacijo rezultatov.

V poročilu so prikazani **KEP, KIO in % otrok brez KEP-a.**

KEP

Povprečno število okvarjenih zob (karies, ekstrakcija, plomba) na pregledano osebo.

KIO

Delež otrok (v %) z okvarjenimi zobmi (imajo karies, zaradi kariesa ekstrahirani zobje in plombo).

% OTROK BREZ KEP-a

Delež otrok (v %), ki nima okvarjenih zob (karies, ekstrakcija, plomba).

2. DELEŽ PREGLEDANIH OTROK

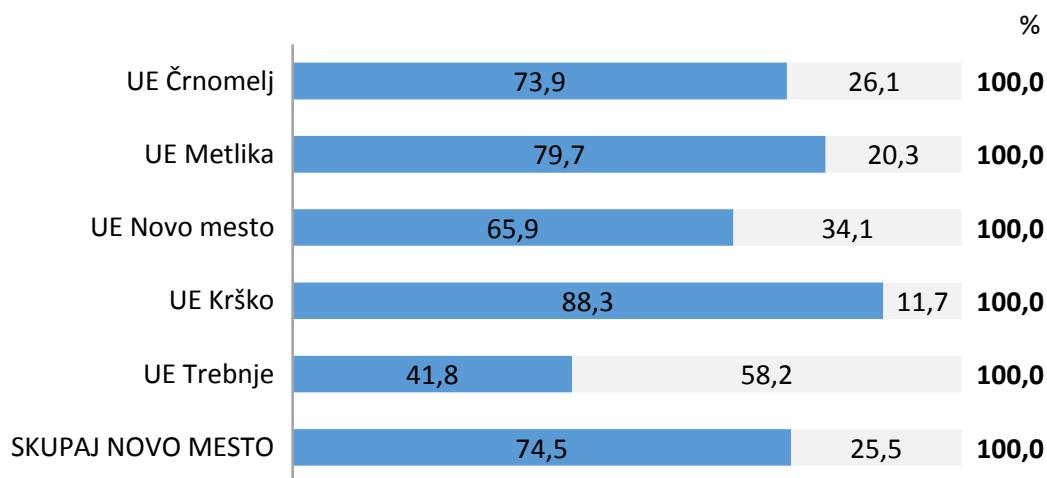
Glede na najavo števila učencev v novomeški regiji za šolsko leto 2017/2018, ki jo je pred začetkom šolskega leta objavilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, je delež **pregledanih učencev 1. razreda 74,45 % in 7. razreda 81,13 %**.

Tabela 1 **Delež pregledanih otrok v %, 1. in 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018**

	%	
	1. razred	7. razred
UE Črnomelj	73,9	87,5
UE Metlika	79,7	92,4
UE Novo mesto	65,9	71,4
UE Krško	88,3	89,1
UE Trebnje	41,8	63,3
SKUPAJ NOVO MESTO	74,5	81,1

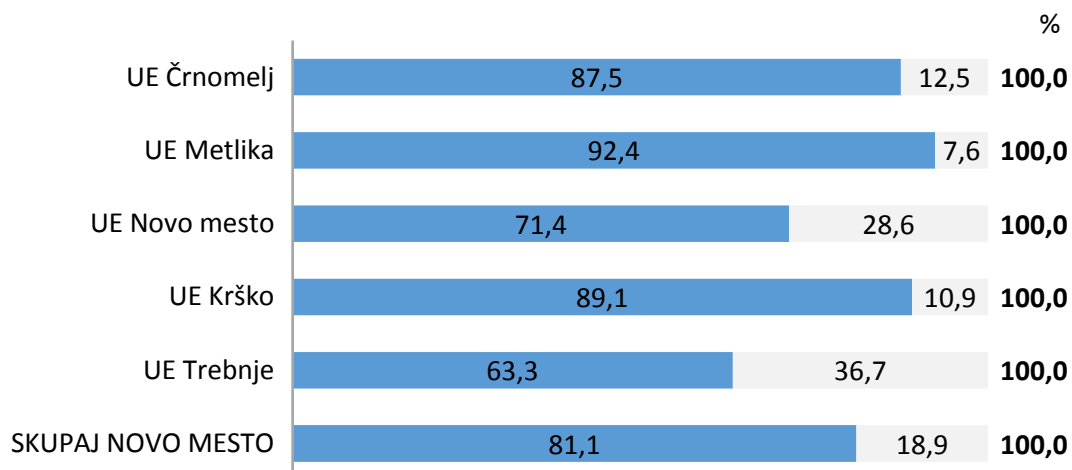
Opomba: Nismo prejeli statističnih podatkov od 4 osnovnih šol OŠ Bršljin, OŠ Mirna Peč, OŠ Šentrupert in OŠ Mirna.

Graf 1: **Delež pregledanih otrok v %, 1. razred, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018**

Opomba: Nismo prejeli statističnih podatkov od 4 osnovnih šol OŠ Bršljin, OŠ Mirna Peč, OŠ Šentrupert in OŠ Mirna.

Graf 2: **Delež pregledanih otrok v %, 7. razred, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018**

Opomba: Nismo prejeli statističnih podatkov od 4 osnovnih šol OŠ Bršljin, OŠ Mirna Peč, OŠ Šentrupert in OŠ Mirna.

3. KEP, KIO in % OTROK BREZ KEP

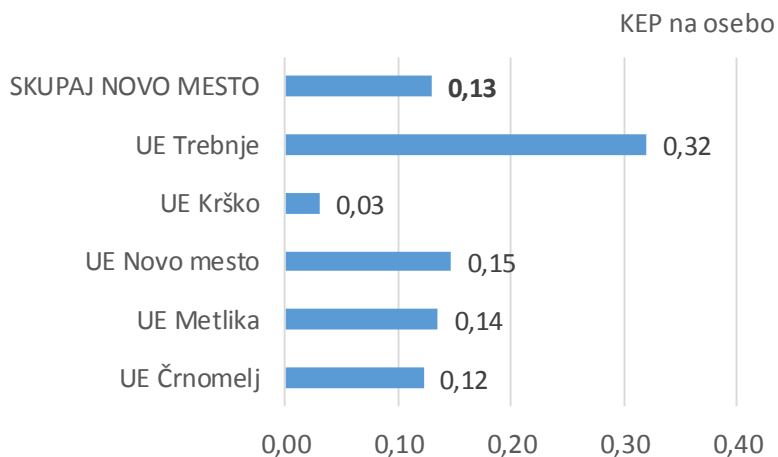
Stanje povprečne obolevnosti, ki ga kaže KEP indeks, je v šolskem letu 2017/2018 v novomeški regiji znašal v 1. razredu 0,13 obolelih zob na učenca in v 7. razredu 1,31 obolelih zob na učenca.

[Podatki za 1. razred, šolsko leto 2017/2018, novomeška regija, zbrani v tabeli in grafu:](#)

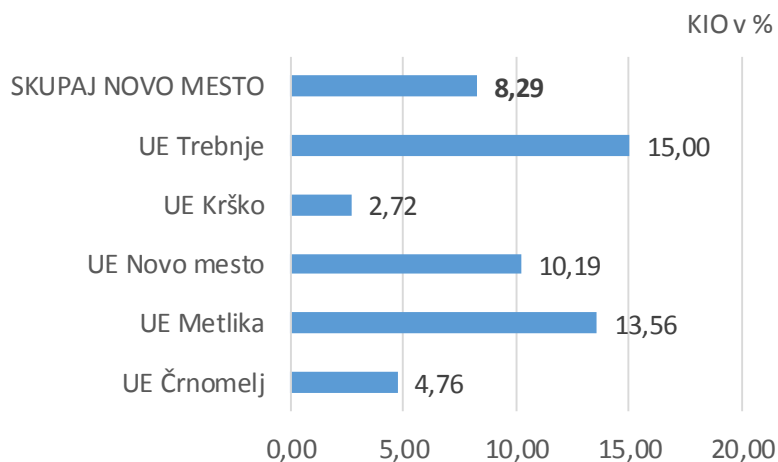
Tabela 2: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %) in delež otrok brez KEP (v %), 1. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018

1. razred			
	KEP	KIO	% otrok brez KEP
UE Črnomelj	0,12	4,76	95,24
UE Metlika	0,14	13,56	86,44
UE Novo mesto	0,15	10,19	89,81
UE Krško	0,03	2,72	97,28
UE Trebnje	0,32	15,00	85,00
SKUPAJ NOVO MESTO	0,13	8,29	91,71

Graf 3: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), 1. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018

Graf 4: Delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %), 1. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018

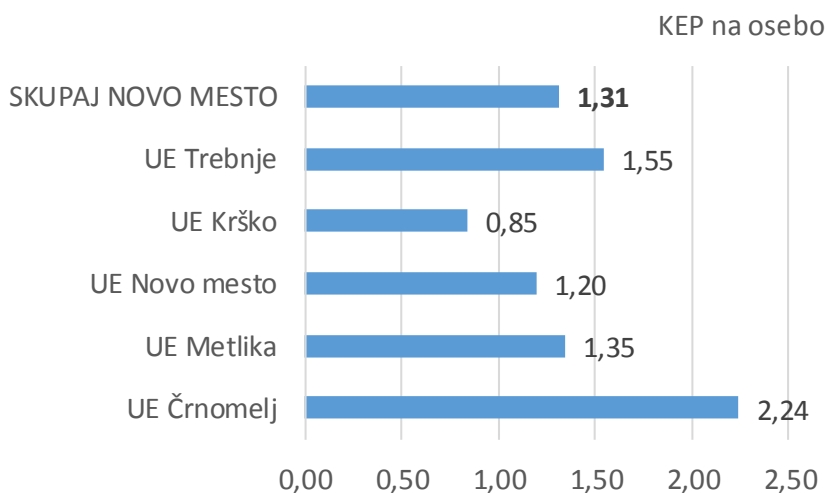

[Podatki za 7. razred, šolsko leto 2017/2018, novomeška regija, zbrani v tabeli in grafu:](#)

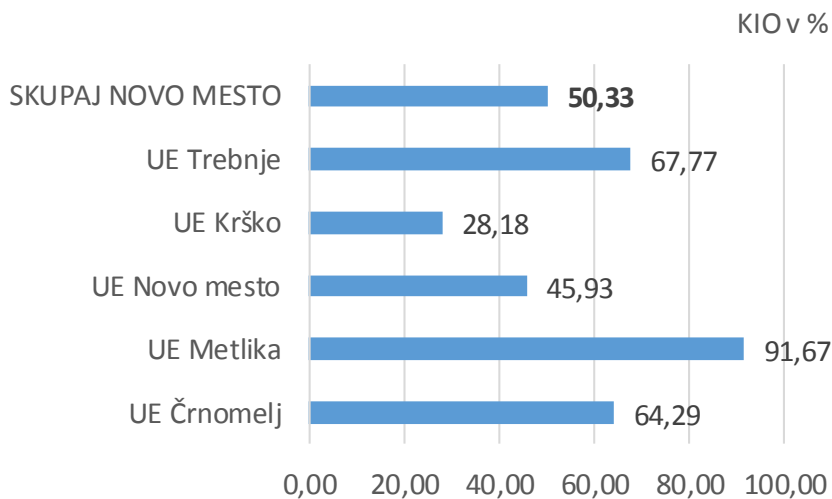
Tabela 3: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %) in delež otrok brez KEP (v %), 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018

	7. razred		
	KEP	KIO	% otrok brez KEP
UE Črnomelj	2,24	64,29	35,71
UE Metlika	1,35	91,67	8,33
UE Novo mesto	1,20	45,93	54,07
UE Krško	0,85	28,18	71,82
UE Trebnje	1,55	67,77	32,23
SKUPAJ NOVO MESTO	1,31	50,33	49,67

Graf 3: Povprečno število karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob na osebo (KEP), 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018

Graf 4: Delež otrok z okvarjenimi zobmi (KIO v %), 7. razred po upravnih enotah, regija Novo mesto, šolsko leto 2017/2018

4. UGOTOVITVE:

Zbrane in ovrednotene podatke, ki smo jih obdelali v šolskem letu 2017/2018, nam dajejo sliko stanja zdravja zob in ustne votline pri otrocih 1. in 7. razreda novomeške regije. Dosegli smo **visok odstotek pregledanih učencev** (74,5 % pregledanost v 1. razredu in 81 % pregledanost učencev 7. razreda).

Ugotavljamo, da je delež otrok v 1. razredu, ki so brez KEP, blizu 92 %. V 7. razredu je situacija precej slabša, in sicer je kar polovica vseh pregledanih otrok s KEP. Od pregledanih parametrov je bil v 1. razredu najpogostejši karies, ugotovljen pri 10 % otrok. V 7. razredu so bile najpogostejše plombe, ugotovljene pri dobri polovici (56 %) vseh pregledanih otrok. Zaradi kariesa ekstrahiranih zob je bilo v obeh pregledanih starostnih skupinah nič oz. zelo malo, v 1. razredu 0 %, v 7. razredu 4 % vseh pregledanih otrok.

Če pogledamo znotraj regije in primerjamo upravne enote med seboj, je stanje sledeče. Delež otrok v 1. razredu brez KEP se giblje med 85 % (UE Trebnje) in 97 % (UE Krško). V 7. razredu je delež otrok brez KEP med 8 % (UE Metlika) in 72 % (UE Krško). Verjetno je v določenih regijah tako zobozdravstvena oskrba, kot motivacija otrok slaba.

Glede na rezultate, je potrebno posvetiti še večjo pozornost 12-letnikom. Poleg motivacije otrok, so le-te potrebni tudi starši in zobozdravstveni izvajalci. Zaželeno je, da starši še vedno nadzirajo umivanje zob pri svojih otrocih, tudi ko ti začnejo hoditi v šolo. S tem ni mišljeno, da jim oni umivajo zobe, temveč da spodbujajo in opominjajo ter stremijo k uporabi fluoridnih zobnih past. Prav tako je zaželeno, da zobozdravstveni delavci intenzivno izvajajo preventivne ukrepe, kot so zalivanje fisur in fluoriranje zob. Veliko prispeva tudi dobro sodelovanje med mladinskimi zobozdravniki, preventivnimi sestrami in pedontologom.

V želji, da bi v prihodnjem šolskem letu odpravili napake, ki so se pojavljale že pri zbiranju in beleženju podatkov, smo nekoliko poenostavili obrazec za sporočanje obolevnosti zob ob sistematičnem pregledu ustne votline ter dodali navodila za izpolnjevanje.